

ایل گویجی

نشریه کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن

شماره ۱۶ تابستان ۱۳۶۹

ایل گویجی در گذرا از فراز ونشیب ها، هویت نوین

می دانند ، برخی دیگر آن را متأثر از بحران جنبش چپ در عرصه جهانی و داخلی می دانند و بالاخره بسیاری دیگر آن را با خیزش های خلقی جهان معاصر و ناکامی جریانات چپ در پاسخکویی به مسئله ملی خلق ها و بحران در عرصه تدوین تئوری نوین مسئله ملی و عدم انسجام بینش های موسوم به نو در این عرصه ربط می دهند.

واقعیت این است که پاسخ به این امر مهم نمی تواند جدا از بررسی دقیق و عینی روند حرکتی کانون از بدو تاسیس و انگیزه و اهداف بنیانگذاران آن و برخورد جنبش چپ و بالاخص بقیه در صفحه ۲

حدود یکسال از تاخیر در چاپ نشریه ایل گویجی ، ارکان کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن می گذرد.

قطعاً تاخیر چاپ نشریه محصول یکسری علل و عوامل عینی و ذهنی می باشد که برای بسیاری از خوانندگان نشریه هنوز هم در هاله ای از ابهام و سؤال قرار دارد.

بسیاری از خوانندگان نشریه که بدور از حوادث درون کانون می باشند، تعابیر گوناگونی را از علت توقف نشریه ارائه می دهند. برخی ها آن را محصول عوامل عینی دانسته و تنها عامل فنی را دال بر این تاخیر

سرمقاله

نگاهی کوتاه به اوضاع ایران در اولین سال پس از مرگ خمینی

وقایع اولین سال پس از مرگ خمینی ، حاکی از آنست که سیاست های دوران حیات خمینی همچنان از سوی رهبران رژیم ج-ا پیشتورده می شوند. رژیم ناتوان از حل مشکلات مدیده اقتصادی - اجتماعی که عواقب بحرانی آن پیش از پیش ابعاد وسیعی بخود گرفته و متلا جامعه را در سراشیب سقوط و انضباط قرار داده ، اقدامات ضددمکراتیک و سرکوبگانه خویش را نیز که همواره از خصومیت بارز آن بوده است ، هم چنان پیش می برد.

حمله به زنان و دختران و حتی در مواردی به بهانه بدحجابی و عدم رعایت شئون اسلامی که با برگزاری مانور سه هفته ای مبارزه با منکرات شدت گرفت، ترور دکتر قاسملو در اتریش ، حاج بلوچ شریبش در کوئته پاکستان و اخیراً کاظم رحیمی در سوئیس ، سرکوب رزمندگان جنبش ملی بلوچ در فروردین ماه امسال که با استفاده از هلی کوپترهای تویپاز در منطقه دارباقی و رودماهی بلوچستان انجام گرفت بقیه در صفحه ۴

در صفحات دیگر

* فلکلور خلق ترکمن ، بامردم و برخاسته از مردم در صفحه ۱۱

* واطانتم ، سه نی شعری از قرباندورودی ذلیلی در صفحه ۱۳

گزارش اجلاس عمومی فروردین ۱۳۶۹ فعالین کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن در خارج از کشور

در صفحه ۷

اندیشه های
نوین از جنبش
ملی را بیابیم.

در صفحه ۲

مستحکم باد پیوند خلق های میهنمان

ایل گویجی در گذر...

دنباله صفحه ۱

سازمان فدایی نسبت به تئوری مسئله ملی در وجه عام و جنبش خلق ترکمن در وجه خاص صورت پذیرد.

تا به امروز جریانهای مختلفی به زعم خویش پرورده رشد و تکامل کانون را تا امروز مورد بررسی قرار داده اند که به گمان ما این ارزیابی ها با وجود همه نکات مثبت و قابل اتکاء در آنان، در عین حال نتوانسته اند عاری از برخوردهای یکسویه و بر بستر برداشت ها و باورهای امروزین صورت پذیرند. این دیدگاهها آنجا که به امر پیوند جنبش طبقه کارگر با جنبش ملی - دمکراتیک خلق ترکمن می پردازند، در ارائه علل و عوامل این پیوندهای غیرمنطقی و ذهنی نتوانسته اند بنیان های درک جنبش چپ را در رابطه با خود تئوری مسئله ملی بطور عام و نگرش این جریانها نسبت به حل آن در مناطق ملی روشن سازند. برخورد مسئولانه به این امر و کنکاش در جهت یافتن آن زمینه ها و بستر هایی که جنبش چپ را در پاسخگویی نسبت به حل مسئله ملی و ارائه راه های عملی و مشخص و منطبق با شرایط و ویژگی های کشور و مناطق ملی ناکام گذارده است، از ما می طلبد که امروز در ورای آن گذشته های نه چندان دور، از مجموعه این حوادث و تحولات کیفیتا نوینی که امروز در سرتاسر جهان جاری می باشند، نتایجی را اخذ نماییم که بدور از برخوردهای شتابزده و یکجانبه، بتواند هم پاسخ های مناسبی را مطابق با باورهای امروزین ارائه دهد و هم اینکه مناسبات خود را در رابطه با دیگر جریانها، سازمان ها و احزاب بطور منطقی تنظیم نماید.

پرداختن به این امر در شرایط کنونی که باورها و اعتقادات دیروزین زیر ملامت سنوآل رفته و هنوز مجموعه نظرات و دیدگاهها در این رابطه فاقد جمع بندی قابل استناد می باشند دشوار می باشد. لذا بررسی وضعیت کانون و ارگان آن ایل گویجی، بموازات تاثیر سیاست های سازمان فدایی در مقاطع مختلف بر آن نمی تواند جدا از نگرش های این سازمان نسبت به تئوری مسئله ملی در وجه عام صورت پذیرد. در واقع در برخورد نسبت به این امر باید ریشه های خطاهای سیاسی و نظری سازمان فدایی را بطور پیگیر شناخت و آن را تا حد بریدن از دستگاه نظری و عملی معینی که شالوده همه این سیاست ها بوده است ادامه داد. چرا که انتقاد از سیاست تا مادامی که به ماهیت سیاست، به مبانی تئوریک آن

دست نیابد، صرفا در حد رد يك سیاست مشخص در شرایط مشخص باقی می ماند و لذا به هیچ وجه نمی تواند عدم تعقیب همان خط مشی سیاسی در شرایط دیگر را تضمین کند. بر این مبنا ما بر این نتیجه گیری تاکید می کنیم که بررسی سیاست های سازمان فدایی در برخورد با کانون و نشریه ایل گویجی تا موقعی که به این ریشه ها راه نبرده و با آنها تعیین تکلیف قطعی نکند، نمی تواند بررسی ای ریشه ای و پاسخگویی علل آن خطاها باشد. از این رو ما ضمن تاکید بر این نکته که ارائه راه حلی عملی در رابطه با مضامین برنامه ای کانون و جنبش خلق ترکمن نیازمند ارزیابی تجارب گذشته و پاسخ به برخی بنیانهای فکری و نظری مسئله ملی در شرایط امروز می باشد، معهذ در بررسی برخوردهای سازمان فدایی نسبت به کانون و نشریه ایل

تاخیر چاپ "ایل گویجی" محصول یکسری علل و عوامل عینی و ذهنی می باشد که برای بسیاری از خوانندگان نشریه هنوز هم در هاله ای از ابهام و سوال قرار دارد.

گویجی در مقاطع مختلف، با در نظر گرفتن مجموعه تجارب و دستاوردهای امروز و با استناد به حقایق و فاکت های گذشته، خود را موظف می دانیم که روند حرکتی کانون و ایل گویجی را در چارچوب سیاست های مختلف سازمان فدایی مورد بررسی هر چند اجمالی قرار

دهیم.

نشریه ایل گویجی پس از تشکیل کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن در ۲۶ بهمن ۱۳۵۷، به عنوان ضرورتی اجتناب ناپذیر پا به عرصه حیات گذارده و کار خود را با هدف انعکاس خواسته های برحق ملی و فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن آغاز نمود.

زمینه های ضرورت يك نشریه تبلیغی - ترویجی که بازتاب دهنده عالی ترین ایده آل ها و آمال خلق ستمدیده ترکمن باشد، از سال ها پیش در اذهان روشنفکران پیشرو خلق ترکمن مطرح بود. در ایامی که اختناق و استبداد شاهنشاهی بر همه عرصه های حیات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی مردم میهن مان مستولی بود، عناصر آگاه و پیشرو خلق ترکمن با تشکیل هسته هایی،

مسائل مبارزاتی ترکمن صحرا و شرایط زیست دشوار خلق ستمدیده ترکمن را مورد بحث قرار داده و در پی یافتن گریزگاههایی برای خلاصی از وضعیت اسف انگیز موجود، با احساس مسئولیتی عمیق نسبت به سرنوشت آن خلق، تلاش می ورزیدند. شرایط زیست طاقت فرسای خلق ترکمن زیر بار سنگین ستم ملی و محرومیت از هرگونه حقوق اجتماعی و سیاسی خود در جامعه ایران و شرایط تحمل ناپذیری که از سوی رژیم دیکتاتوری شاه تحصیل گشته بود، شرایط عینی و ذهنی رشد و گسترش جنبش ملی - دمکراتیک خلق ترکمن را فراهم ساخت.

از این رو ما ضمن تاکید بر این نکته که ارائه راه حلی عملی در رابطه با مضامین برنامه ای کانون و جنبش خلق ترکمن نیازمند ارزیابی تجارب گذشته و پاسخ به برخی بنیانهای فکری و نظری مسئله ملی در شرایط امروز می باشد، معهذ در بررسی برخوردهای سازمان فدایی نسبت به کانون و نشریه ایل گویجی تا موقعی که به این ریشه ها راه نبرده و با آنها تعیین تکلیف قطعی نکند، نمی تواند بررسی ای ریشه ای و پاسخگویی علل آن خطاها باشد. از این رو ما ضمن تاکید بر این نکته که ارائه راه حلی عملی در رابطه با مضامین برنامه ای کانون و جنبش خلق ترکمن نیازمند ارزیابی تجارب گذشته و پاسخ به برخی بنیانهای فکری و نظری مسئله ملی در شرایط امروز می باشد، معهذ در بررسی برخوردهای سازمان فدایی نسبت به کانون و نشریه ایل گویجی تا موقعی که به این ریشه ها راه نبرده و با آنها تعیین تکلیف قطعی نکند، نمی تواند بررسی ای ریشه ای و پاسخگویی علل آن خطاها باشد.

بموازات با رشد و اعتلاء جنبش سراسری ضدامپریالیستی و ضد دیکتاتوری مردم ایران، مرحله جدیدی از تاریخ مبارزات حق طلبانه خلق ترکمن نیز آغاز گردید. خلق ترکمن با همراه داشتن روشنفکران و عناصر آگاه و انقلابی خویش، دوشادوش دیگر خلق های ایران برای سرنگونی رژیم ضدمردمی شاه، رفع ستم ملی و کسب خودمختاری خود در ایرانش مستقل و آزاد و با نظامی دمکراتیک و عادلانه و بخاطر احراز مقام شایسته و مناسب خویش در حیات سیاسی و اجتماعی ایران به عنوان یکی از خلق های برابر حقوق میهن مان، خلع ید از غاصبان اراضی ترکمن صحرا و خاتمه دادن به سلطه آنان در کلیه عرصه های زندگی اجتماعی و سیاسی ترکمن صحرا، سپردن زمین به صاحبان اصلی آن، یعنی دهقانان زحمتکش منطقه و بهبودی شرایط زیست دیگر اقشار زحمتکش به این جنبش پیوست. بر بستر این حوادث و رویدادها بود که نیاز به تشکیل کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن و در تداوم، نشریه ایل گویجی به ضرورتی انکارناپذیر بدل گردید، ضرورتی که ناشی از الزامات خاص اجتماعی و سیاسی جامعه ترکمن در شرایط مشخص تاریخی بوده و ریشه در مبارزات طولانی این خلق داشته است.

مبارزات چندین ساله سازمان چریک های فدایی خلق در راه محو استبداد شاهنشاهی و جایگزینی نظامی دمکراتیک و عادلانه، اشتیاق سوزان آن به توده های کار و زحمت و فدکاریها و از جان گذشتگیهای تک تک اعضاء آن در رهایی خلق های تحت ستم میهن مان، زمینه های نیرومندی را برای گرایش عناصر و روشنفکران ترکمن بسوی این سازمان

اندیشه های نوین از جنبش ملی را بیابیم

در کدام مرحله رشد اجتماعی و اقتصادی قرار دارد، سابقه مبارزاتی آن چگونه بوده و تا چه حد پیشرفته، تناسب نیروهای مختلف درون آن چگونه است و انواع ویژگیهای دیگر که باید مدنظر گرفته شوند و براساس آن باید تلاش نمود و راهی جست که هر خلق سرنوشت خویش

عنصر دمکراسی که تاکنون جایگاه واقعی رادر جنبش های ملی نداشته، رابطه یی بس مهم با مساله حق تعیین سرنوشت و مضمون آن دارد.

را خودش تعیین کند و برای این امر نیز شکلهای مختلفی ارائه گردیده است. اساسا با توجه به شرایط امروزی جهان و تغییر و تحولاتی که در عرصه های مختلف انجام گرفته، باید این حق تعیین سرنوشت را چگونه درک نمود و چه شکلی متناسب با شرایط امروزی جهان می تواند باشد؟

عنصر دمکراسی، که تاکنون جایگاه واقعی خود را در این جنبش های ملی نداشته و عدم وجود آن به سهم خود ضربات جدی به این جنبش ها وارد نموده، رابطه ای بس مهم با این مسئله حق تعیین سرنوشت و مضمون آن دارد. این امر مهمی است که تاکنون بدان کم پرداخته شده است.

کانون فرهنگی سیاسی خلق ترکمن بمثابه نهادی برخاسته از جنبش ملی دمکراتیک خلق ترکمن در سالهای اخیر نقش و اهمیت ویژه ای در جنبش ملی داشت که متأسفانه تحت تاثیر سازمان فدائیان و تحت عملکرد ایدئولوژی حاکم بر آن نتوانست در ادامه راه آنچنان که شایسته آن بود، نقش خود را در ادامه جنبش ملی خلق ترکمن ایفاء نماید و تحت بقیه در صفحه ۴

ملی همچنان لاینحل مانده و تئوریهای ارائه گردیده در هیچ موردی نتوانسته اند به نیازهای مسایل ملی خلقهای ساکن شوروی پاسخ دهند و اکنون مسئله ملی و احساسات سرکوب شده بصورت گسترده و در بعضی نقاط با تعصب های ارتجاعی سربرمی آورند. جنبش ها و خیزش های دیگر در سایر نقاط نیز حاکی از این امر است.

در بنیانهای فکری که بر اساس آن تعریف هایی از مسئله ملی و راه حل های آن ارائه گردیده، مسئله ملی دارای اهمیت مستقل نبوده و تابعی از مبارزه طبقات پرولتاریا و هرگونه خواست ملی از این نقطه نظر ارزیابی گشته و گاهی از این نیز فراتر رفته و تابعی از انترناسیونالیسم پرولتری و منافع طبقه کارگر جهانیان قلمداد گردیده و هر جنبش که خارج از چارچوبهای آنها بوده فوراً مارک ناسیونالیسم تحقیرآمیز خورده است. این بنیانهای فکری مسئله ملی را مسئله ای فرعی می دانند که بعد از پیروزی انقلاب سوسیالیستی خودبخود حل خواهد شد. امروزه با توجه به تجربیات و بازنگری عمیق آنچه گذشته باید دید که اساسا مسئله ملی یعنی چه؟ این جنبش ها و بخصوص جنبش خلق ما چه خصلتی دارد و امروز ما چه درکی از ملت و ملیت داریم؟ آیا آن درکها و تعریف هایی که تاکنون از این مقولات ارائه گردیده بقوت خود باقی و راه حل ها غلط بوده و یا اینکه در تعریف خود این مقولات نیز باید تعمیق و تجدید نظر کرد؟

مبارزات ملی خلقها مبارزه ای برای رفع ستم ملی و احقاق حقوق خود در عرصه های مختلف بوده و بطور کلی مبارزه ملی يك خلق یعنی يك مبارزه در راه بیداری، آگاهی سیاسی، مبارزه اقتصادی و شکوفایی فرهنگ آن می باشد و برای بررسی و ارائه راههای پیشبرد مبارزه يك خلق باید دید که آن خلق دارای چه ویژگیهای فرهنگی و تاریخی است،

در کشور کثیرالمله ای مانند ایران جنبش خلقها همواره یکی از ارکان مبارزه انقلابی بوده و هستند. آنها در تاریخ مبارزات مردم ایران فراز و نشیب های فراوان داشته اند. نداشتن برنامه علمی و عمل مشخص با توجه به شرایط، نفوذ و تاثیر سازمانهای چپ با آن برنامه های عقب مانده و گاهی بی تجربگی، ضربات جدی به جنبش های ملی وارد آورده اند که دوره اخیر در جنبش خلق ما نمونه بسیار مشخص از این امر است.

برنامه هایی که تاکنون در رابطه با حل این مسئله چه در عرصه ملی و چه در عرصه بین المللی ارائه و عمل گردیده هم از نظر شکل و هم از نظر مضمون شکست خورده و نکات منفی و غیرواقعی خود را در زندگی و تاریخ این مبارزات نشان داده اند.

در عرصه ملی سازمانهای چپ ایران، که عمدتاً در جنبش های ملی نقش و تاثیر تعیین کننده ای داشتند، نتوانستند با تجزیه و تحلیل دقیق و علمی و با توجه به شرایط مشخص جامعه ایران و مختصات جنبش هر خلق برخوردی مطابق آنچه که نیاز جنبش است ارائه دهند. آنها در

امروزه با توجه به تجربیات و بازنگری عمیق آن چه گذشته، باید دید که اساسا مساله ملی یعنی چه؟

مجموع نتوانستند خصلت این جنبش ها را درک کنند. برخورد حزب توده ایران با جنبش ملی آذربایجان و کردستان در سالهای ۲۴ - ۱۳۲۰ و برخورد حزب توده ایران و سازمان اکثریت با جنبش ملی در ترکمن صحرا و کردستان در سالهای اخیر نمونه ای از این برخوردها نسبت به مسئله ملی در ایران است.

در عرصه بین المللی نیز شاهدیم که بعد از گذشت هفتاد و اندی سال از انقلاب سوسیالیستی در کشور شوروی مسئله

مستحکم باد پیوند خلق های میهنمان

اندیشه های نوین...

دنباله از صفحه ۲

تاثیر و نفوذ این ایدئولوژی عقب مانده بود که نقش و رسالت کانون در جنبش ملی خلق ترکمن مورد بررسی جدی و همه جانبه قرار نگرفت. اکنون با توجه به مجموعه شرایط جدید نقش و جایگاه کانون در جنبش ملی دمکراتیک خلق ترکمن باید مشخص گردد.

پیوند جنبش ملی خلق ترکمن با جنبش مترقی و آزادخواه سراسری ایران امری الزامی است که بدون این پیوند و همبستگی با مبارزات سایر خلقهای ایران، آزادی و دمکراسی برای خلق ترکمن نمی تواند تامین گردد، چگونگی این پیوند و از چنانچه دیگر رابطه کانون با سازمانها و احزاب سراسری و منطقه ای دیگر باید بگونه ای باشد که بتواند سعادت و بهروزی خلق ترکمن و حاکم به سرنوشت خویش بودن را تامین نماید.

از جمله مکانیزم های تامین خواست ها و آرمانهای ملی خلق ترکمن ایجاد حکومتی در منطقه است که در خدمت برآورد این نیازها باشد. این حکومت ها منطبق بر مضمون جنبش ها می توانند شکلهای مختلفی داشته باشند که با توجه به برداشت ها، شکلهای مختلفی تاکنون ارائه گردیده از جمله خودمختاری شورایی یا حکومتی فدراتیو و غیره و از چنانچه دیگر نیز تنظیم رابطه این حکومت ها با

حکومت مرکزی هم از نظر شکل و هم از نظر مضمون مسئله مهمی می باشد که باید قادر باشد دمکراسی و برابر حقوقی را بین این حکومت منطقه ای با حکومت مرکزی را تامین نماید و نیز توجه گردد که با گسترش امر دمکراسی و ایجاد مکانیزم های مناسب مانع رشد شوونیسم گشته و حقوق اقلیت های ملی ساکن در ترکمن صحرا نیز حفظ و رعایت گردد.

با توجه به تغییر و تحولات پیش آمده و با توجه به وضعیت نوین جنبش و شکست آن تفکرهای کهنه و با توجه به تجارب حاصله در سطح ملی و بین المللی بازنگری هایی در رابطه با مقولات مختلف از جمله مسئله ملی صورت گرفته و اندیشه هایی نو و خلاقانه ارائه می گردد. نیروهای پیشرو خلق ترکمن نیز باید که در این روند به سهم خود تلاش ورزند.

در شرایط حاضر مسایل نظری در ادامه حیات جنبش خلقمان با توجه به تجاربی گرانقدر ولی روندی ناموفق که پشت سرگذاریم باید با احساس مسئولیت همگان پاسخ داده شود. ما در این رابطه از تمامی نیروها، انجمن ها و افراد مترقی بخصوص از نیروهای آزاده و ترقیخواه ترکمن که توانایی هایی در این عرصه دارند دعوت می کنیم که با شرکت در این بحث های نظری بطور عام حول مسئله

ملی و مسئله مشخص ملی خلق ترکمن بطور خاص، کانون فرهنگی سیاسی خلق ترکمن را که متعلق به تمامی خلق ترکمن و نیروهای پیشرو آن است، در راه دستیابی به یک برنامه علمی و عملی در رابطه با جنبش ملی یاری رسانند و در این راستا پرداخت و پاسخ به مسائل اساسی پیرامون مسئله ملی از جمله

۱- امروزه چه درکی از شعار حق تعیین سرنوشت برای خلقها داریم.

۲- ساختار حکومتی در کل کشور و بر این اساس ساختار حکومتی در ترکمن صحرا چگونه باید باشد.

۳- جایگاه کانون را در جنبش ملی دمکراتیک خلق ترکمن چگونه ارزیابی می کنیم.

۴- چه رابطه ای بین زبان فارسی با زبان ترکمنی باید باشد.

۵- حقوق اقلیت های ملی ساکن ترکمن صحرا در حکومت آتی چگونه تامین خواهد شد.

را وظیفه نیروهای پیشرو خلق ترکمن و شرط دستیابی به یک برنامه علمی و هدفمند برای جنبش خلق ترکمن می دانیم. لذا ما صفحاتی را در نشریه ایل گویجی یا بصورت ضمیمه آن جهت درج نظرات و مقالات رسیده اختصاص خواهیم داد. باشد که با تلاش همگانی در این عرصه موفق باشیم.

نگاهی کوتاه ...

دنباله صفحه ۱

و دستگیری اهالی عادی این منطقه پس از عملیات فاتحانه ۱، نمونه سیاست های ضددمکراتیک رژیم را نشان می دهد.

در این رابطه می توان به نامه سرگشاده ۹۰ تن از وابستگان و نزدیکان نهضت آزادی اشاره نمود که علیرغم لمن معاشات گرانه شان، بسیاری از جوانب اچاقافات، انحصارطلبی ها، ناملایمات و ناپرابریهای اجتماعی را در آن توطیج داده اند. در برابر این نامه که در عین حال گوشه ای از واقعیت های دردناک جامعه ما در آن تصویر یافته، رهبران رژیم با استناد به نامه خمینی مبنی بر عدم صدور اجازه برای فعالیت قانونی نهضت آزادی، ۱۰ تن از نزدیکان بازرگان از جمله داماد و پسر او را به اتهام ارتباط آنان با اپوزیسیون خارج از کشور دستگیر نموده و در واقع اینگونه

آوارگی میلیونها انسان و اتلاف میلیاردها دلار ثروت ملی ایران و عراق، حاصلی برای مردم بلا کشیده دو کشور نداشت، افزایش یافته است.

از موارد مهم و قابل توجه دیگر در اولین سال پس از مرگ خمینی، گسترش جنبش اعتراضی مردم در اقصی نقاط کشور است. اعتصاب و تظاهرات دانشجویان، فریاد اعتراض در ورزشگاه امجدیه، درگیری مردم با مامورین کمیته و شهرداری برای جلوگیری از تخریب خانه هایشان، مقابله و درگیری زنان با مامورین گشت مبارزه با منکرات، و... از جمله عرصه هایی است که توده ها را جهت مقابله با اقدامات و سیاست های ضددمکراتیک و سرکوبگرانه رژیم به میدان رزم می کشاند.

بقیه در صفحه ۱۰

به نامه فوق پاسخ دادند. مسئله منازعات ایران و عراق از جمله دیگر مسائلی است که اخیراً دکان سیاسی ج-۱ را دوباره داغ کرده است. ارسال نامه های هدام حسین به رفسنجانی که در عین حال از طرف مقامات مسئول ایران مورد بررسی قرار گرفته و ظاهراً پاسخ مقتضی نیز بدان داده شده است، این منازعات را وارد فاز نوینی نموده است. این نامه ها موضوع مذاکره مستقیم بین مقامات دو کشور را مطرح می کنند. از گزارش خیرگزاریها چنین بر می آید که هدام حسین قرارداد ۱۹۷۵ الجزیره را مبنی بر تعلق اروند رود به دو کشور ایران و عراق، به عنوان مبنای گفتگوها پذیرفته است. با این اوصاف، امید به پایان تراژدی جنگ ۸ ساله ایران و عراق که جز گذشته شدن، معلول شدن و

ایل گویجی در گذر ...

دنباله صفحه ۲

فراهم ساخت . با گسترش و تعمیق مبارزات مردم ترکمن صحرا ، حضور سازمان چریک های فدایی خلق از تماس های فردی تا حد قرار گرفتن در راس مبارزات مردم ترکمن صحرا فراورنیده و عملا پس از این دوران بود که افسار سرنوشت جنبش ملی - دمکراتیک خلق ترکمن در اختیار سازمان فدایی قرار گرفت .

بدون شك آنچه سازمان فدایی را در این مقطع علیرغم فقدان دید استراتژیک در رابطه با مسئله ملی در چنین موقعیتی قرار داد ، اتخاذ سیاست ها و تاکتیک هایی با مضمون عمدتا سرنوشتی جمهوری اسلامی و سمت گیری ضد سرمایه داری ، ضد فئودالی ، ضدامپریالیستی و دمکراتیک آن بود که در ضمن با نیازها و مطالبات و روحیات رزمنده و رو به اعتلای خلق ترکمن در کلیت آن همخوانی داشت . فقدان برنامه ای عملی و هدفمند در رابطه با مسئله ملی و طرح فرمالیته شعار " حق تعیین سرنوشت برای خلق ها " و تبعیت از این اصل کهنه و سنتی که تشکیل نهادهای مستقل در میان خلق های کشور اگر در چارچوب یک حزب مارکسیست - لنینیستی نباشد به ناسیونالیسم کور فراخواهد روئید و اشاعه این اعتقاد که سازماندهی مبارزات و پاسخ به نیازهای خلق ها می بایست الزاما از کاناال یک حزب سراسری صورت گیرد ، در عین حال که اساس تفکر سازمان فدایی را نسبت به مسئله ملی نشان می داد ، در تداوم نهادهای انقلابی ترکمن صحرا ، یعنی ستاد و کانون و ارگانهای تبلیغی - ترویجی آنان را تحت تاثیر قرار داد و عملا این نهادها و ارگانهای وابسته بدانان چون نشریه ایل گویجی را به ارگان سازمان فدایی در ترکمن صحرا تبدیل ساخت .

از این لحظه بود که ارگانهای تبلیغی - ترویجی منتشره در ترکمن صحرا ، دستخوش تغییر تاکتیک ها و سیاست های غیر هدفمند و لحظه ای سازمان فدایی گردید . در واقع ترکمن صحرا به عنوان یک عرصه واقعی جنبش توده ها به میدان آزمونی برای تجربه اندوزی سیاست های سازمان بدل گردید . اینگونه برخوردهای سانترالیستی و فرصت طلبانه نسبت به جنبش خلق ترکمن ، در تداوم نمود عملی خود را در تمامی عرصه های فعالیت در ترکمن صحرا نشان داد . سازمان فدایی در این مقطع بواسطه درک نادرست از قانونمندیهای انقلاب و فزایندهای آن و مرحله انقلاب و قانون تحول

و فرارویی انقلابات دمکراتیک ، شعارها و متعاقبا شرایط اجتماعی سیاسی ، اقتصادی ترکمن صحرا و روحیات و توان و ظرفیت جنبش خلق ترکمن ، نتوانست با چشم اندازی روشن ، جوهر و انگیزه مبارزات خلق ترکمن را درک و آن را به مبارزات هدفمند و با سمعی معین سوق دهد . این سازمان هنوز درک درستی را از مضمون شعار خودمختاری خلق ترکمن و رابطه آن با مرحله انقلاب و شرط تحقق قطعی اصل " حق تعیین سرنوشت " نداشت . بدیگر سخن ، هنوز مشخص نبود که بیان و طرح چنین شعارها و سیاست هایی از جانب سازمان فدایی اولی دارای چه مضامین و دربرگیرنده کدام اصول است و ثانيا آن تا چه حد منطبق با روحیات و توان مبارزاتی خلق ترکمن

به دنبال تفکیک نیروهای سازمان اکثریت به راست و چپ ، کانون نیز دستخوش زورآزمایی و لشکرکشی های مرسوم در این سازمان گردید .

بوده و چگونه آنان باید در راستای تحقق و پاسخ به مطالبات حق طلبانه خلق ستمدیده ترکمن ارتقاء و تکامل یابند .

در چارچوب این تقاطع کارها و سیاست های سلطه جویانه بود که در نهاد انقلابی خلق ترکمن به مراکز پیشینده سیاست های سازمان فدایی در ترکمن صحرا بدل گردید و ایل گویجی نشریه کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن ، تنها در غالب تصمیمات و توافق ها و سیاست های این سازمان می توانست موضع گیری نماید و نظرات و پیشنهادهای کادرهای ترکمن صرفا از زوایه مغایرت با مصالح سازمان فدایی و خط مشی آن ، با بی اعتنائی رویرو می گردید و یا بازتاب ضعیفی در نشریه می یافت . دامنه این سیاست تا آنجا پیش رفت که کتب و آثار منتشره بزبان ترکمنی نیز از گزند آن مصون نماند . انتشار کتاب گور اوغلی با ارم سازمان فدایی نمونه بارز این سیاست است .

نطفه سیاست های سلطه جویانه سازمان فدایی و طرح فرمالیسم شعارهایی چون " حق تعیین سرنوشت برای خلق ها " ، از همین ایام ماهیت اصلی خود را عیان ساخت . شکی نبود که

در چارچوب چنین درکی از پیوند با جنبش ملی با آن مختصاتی که ذکر گردید ، ارگانهای تبلیغی - ترویجی منتشره در ترکمن صحرا ، منجمله ایل گویجی ، بمعنای بلندگوی تبلیغاتی سیاست های سازمان فدایی در منطقه عمل کرده و تپی شدن کانون از مضمون واقعی خویش و عدم تلاش و اعتقاد در راستای بخشیدن هویت واقعی بدان ، تنها در همان چارچوب می توانست مورد ارزیابی و قضاوت قرار گیرد .

اینگونه سیاست های سلطه جویانه آغشته به عنصر نیرومند ماجراجویی ، که با توان و ظرفیت جنبش نوزای خلق ترکمن بیگانه بود ، در عین حال که به سختی و به پهای انفعال توده ها و نیروهای ملی و دمکرات از عرصه مبارزه پیش می رفت ، تا آستانه انشعاب خرداد سال ۵۹ تداوم یافت . در این ایام هرچند با هجوم رژیم جمهوری اسلامی در بهمن سال ۵۸ به ترکمن صحرا دیگر از امکانات موجود و علنی سابق اثری نبود و مدتها بود که سازمان فدایی به اتخاذ سیاست های راست روانه در قبال جمهوری اسلامی روی آورده بود ، با این وجود در مدت برخورد سازمان نسبت به جنبش خلق ترکمن تغییری حاصل نگشت .

اتخاذ سیاست اتحاد و انتقاد با رژیم خمینی ، پاور به ضدامپریالیست بودن حاکمیت ، بیان کلمات پرطمطراقی چون رهبر تزلزل ناپذیر ! رهبر قاطع ! و پیگیر ! نسبت به خمینی ، چرخش بنیادی را در مواضع سازمان فدایی و متعاقب آن طرح شعارها و سیاست های آن بوجود آورده و در پی آن قداره بندگان و جلادان خمینی که تا دیروز دستشان تا مرفق به خون بهترین فرزندان خلق آغشته بود ، ضد امپریالیسم " و " انقلابی " و فراتر بعنوان " نیروی عمده محرکه انقلاب " مورد ارزیابی قرار گرفتند . اتخاذ دو خط مشی کاملا متضاد در دو مقطع متفاوت ، در عین حال که فقدان دیدگاه سیستماتیک و هماهنگ سازمان اکثریت را در قبال قانونمندیهای انقلاب و چشم انداز رشد آن و حاکمیت جمهوری اسلامی بنمایش می گذارد ، از سوی دیگر در عرصه مسئله ملی تاثیرات بغایت مخرب خود را بدنبال اتخاذ سیاست راست و دنباله روانه در قبال رژیم ضدملی و ضدخلق جمهوری اسلامی برپیکر جنبش ملی خلق های کشورمان برجای گذارد . طبیعتا در چارچوب نگرش فوق دیگر نه می توانست سختی از مبارزه با ارتجاع حاکم در میان باشد و نه اینکه طرح شعارهای خودمختاری و تلاش بقیه در صفحه ۶

ایل گویجی در گذر...

دنباله صفحه ۵

در راه کسب هویت ملی مستقل به نفع مصالح انقلاب تشخیص داده می شد. اتخاذ سیاست های سازمان اکثریت در این مقطع و برخورد سانترالیستی آن نسبت به جنبش خلق ترکمن، عمق سیاست های فرصت طلبانه و سلطه جویانه آن را نشان میدهد.

با هجوم رژیم جمهوری اسلامی به نیروهای انقلابی کشور و آغاز دستگیریها و کشتار آنان که لاجرم به مهاجرت خیل عظیمی از کادرها و نیروهای انقلابی کشور انجامید، فصل نویسی در تاریخ پرفراز و نشیب کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن آغاز می گردد. مهاجرت نیروهای ترکمن به خارج از کشور، این امکان را فراهم ساخت که آنان به نقد گذشته پرداخته و روی علل شکست فضاحت بار جنبش به تامل بنشینند.

در پانز سال ۶۲ طرح از سرگیری مجدد فعالیت کانون که مضمون عمده و طیفه آنرا تبلیغ و اشاعه مسائل ملی و فرهنگی خلق ترکمن عبارت می ساخت، از سوی کادرهای ترکمن به سازمان اکثریت ارائه گردید. با اینکه ایل گویجی دور دوم فعالیت خود را در محیطی دیگر از سر می گرفت، ولی در متد برخورد سازمان اکثریت نسبت بدان تغییری حاصل نگردیده و عنوان ایل گویجی همچنان در اختیار سازمان اکثریت باقی ماند. هرچند سیاست سازمان اکثریت در قبال رژیم جمهوری اسلامی، چرخش ۱۸۰ درجه ای دیگری را یافته و از مدح و ستایش رژیم تا حد سرنگونی آن رسیده بود، اما در اساس سیاست ملی همچنان تفکرات دکماتیک گذشته غالب بود. در قاموس و تفکرات دکماتیک و انحصارطلبانه سازمان اکثریت، مقوله استقلال کانون اصلا نمی توانست جایی داشته باشد و آنجا که به نظراتی از این دست هرچند نطفه ای و نا پخته در میان کادرهای ترکمن برخورد می شد، با طرح فاکت های به اصطلاح تاریخی در نطفه خفه می گردید.

بحرانی که در نتیجه شکست دیدگاههای تئوریک و خط مشی سیاسی و تشکیلاتی در جریان سال ۶۲ سازمان اکثریت را فراگرفت، بحث های حول و حوش کانون و ایل گویجی را نیز وارد فاز نویسی نمود. برخورد جدی به این شکست، مستلزم ریشه یابی و روشن کردن مبانی تئوریک - سیاسی دیدگاههای گذشته در تمامی عرصه های فعالیت بود. در حالیکه سازمان اکثریت بیشترین نیروی خود را

خواسته و ناخواسته به این منازعات کشیده شده و لاجرم آن را به عرصه مسائل کانون و ایل گویجی هم بسط دادند. تداوم روند فوق آشنان وضعیتی را حاکم گردانید که برخورد به مسائل کانون صرفا از زاویه جناحی صورت می گرفت و این خود در ادامه میزان بدبینی ها و تفرق را در میان نیروهای ترکمن تعمیق بخشیده و آن را تا حد مناسبات تخصاص آمیز ارتقاء داد. در چارچوب فضای مسموم فوق، کنده شدن بخشی از نیروهای ترکمن از کانون، تنها می توانست با بیان جملاتی چون " عدول کنندگان از مواضع طبقه کارگر"، " منحرفین"، " ناسیو نالیست ها" و غیره توجیه گردد و مهم اینکه هیچگاه تلاشی جدی برای ریشه یابی علل و عوامل این پدیده مهم صورت نگرفت.

شکست خط مشی سیاسی احزاب کمونیست در پاسخگویی به مسئله ملی خلق ها و خیزش خلق های کشورهای سوسیالیستی که در جریان پس از سال ۱۹۸۷ ایجاد پرده ای را بخود گرفت، توهمات ناتوانی سازمان اکثریت در پاسخ به مسئله ملی و هم امکان استقلال کانون، به عنوان یک نهاد ملی و دمکراتیک را در میان بخش اعظم نیروهای ترکمن بیشتر از میان برداشت. با وجود آنکه انحرافات احزاب کمونیستی در برخورد نسبت به مسئله ملی دیگر بر کسی پوشیده نبود و حتی از سوی احزاب حاکم گامهای عملی نیز در راه تصحیح خطاهای پیشین و تحقق واقعی اصل " حق تعیین سرنوشت" برداشته شد، اما سازمان اکثریت با نادیده گرفتن همه این تحولات و رویدادها همچنان به سیاق گذشته بر سیاست های کهنه و دکماتیک خویش ابرام ورزیده و موجودیت تشکل های دمکراتیکی چون کانون را نمی توانست خارج از چارچوب اتوریته و وابستگی صرف خویش پذیرا باشد. دادن امکانات چاپ برای نشریه ایل گویجی نیز صرفا از این موضع صورت می گرفت، چه در تداوم که ارگانهای اصلی تشکیلات به دست جناح راست سازمان اکثریت قبضه گردید، اخلاص گریها در چاپ نشریه صرفا بواسطه تفاوت نظرات اعضاء هیات تحریریه و اکثریت نیروهای ترکمن با نظرات جناح راست سازمان اکثریت آغاز می گردد. در این ایام که مباحثات نظری درون سازمان اکثریت به حادترین نقطه بحرانی خود رسیده و دامنه آن منجر به شکل گرفتن کامل جناح بندیها در میان نیروهای ترکمن می گردد. جناح راست سازمان اکثریت با توسل به اهرم های

صرف ریشه یابی بحران و علل شکست خط مشی سیاسی گذشته می نمود، پرداختن به مسئله جنبش خلق ها و بویژه خلق ترکمن را که در آن ایام بحث های جدی ای در میان کادرهای ترکمن در این زمینه جاری بود، بحث های فرعی و انحرافی دانسته و زمینه را برای بی اعتمادی و پراکندگی و انشقاق نیروهای ترکمن فراهم ساخت.

شکست فضاحت بار خط مشی سیاسی گذشته و بی توجهی صرف نسبت به بحث های نظری پیرامون مسئله ملی و سرنوشت کانون و مضمون ایل گویجی که در آن ایام از مهمترین مسائل ذهنی نیروهای ترکمن بشمار می آمد، اعتقاد به این امر را در میان بخشی از نیروهای ترکمن که سازمان اکثریت از پاسخگویی به اهداف جنبش خلق ترکمن ناتوان است، تقویت نمود. در این ایام به سیاق گذشته، خط مشی سیاسی حاکم بر کانون و ایل

مهاجرت نیروهای ترکمن به خارج از کشور، این امکان را فراهم ساخت که آنان به نقد گذشته پرداخته و روی علل شکست فضاحت بار جنبش به تامل بنشینند.

گویجی و انتصاب هیات تحریریه آن کماکان از جانب شعبه خلق هایی که از وجود فرد ترکمن در آن خبری نبود تعیین و دیکته می گردید. هیات تحریریه به مثابه تنها ارگان موجود کانون، تنها می توانست در چارچوب سیاست های بحران زده سازمان اکثریت موضع گیری نماید. بدنبال تفکیک نیروهای سازمان اکثریت به راست و چپ، کانون نیز دستخوش زورآمایی ها و لشکرکشی های مرسوم در این سازمان گردید. امروز نیروهای ترکمنی که در منازعات مابین جناحین سازمان اکثریت درگیر بودند، بخوبی بیاد دارند که چه تلاشی از جانب جناح راست و چپ این سازمان برای تصرف کامل کانون و قائل گردیدن سهم هرچه بیشتری از آن بعمل می آمد. نقطه آماج این درگیریها و دیدگاههایی که حول و حوش مسائل کانون طرح می گردید، نه از موضع تامین و پاسخ به مسائل جنبش خلق ترکمن، که صرفا از زاویه جذب نیروی بیشتر برای لشکرکشی علیه جناح مخالف صورت می گرفت. متاسفانه نیروهای ترکمن عضو سازمان اکثریت هم

گزارش اجلاس عمومی فروردین ۱۳۶۹ فعالین کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن در خارج از کشور

یاران گرامی و نیروهای ترقی
خواه خلق ترکمن!

همانگونه که در جریان هستید از مدت ها پیش بحث پیرامون تشکیل "شورای موقت هماهنگی کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن"، به مثابه مناسب ترین اهرم برای گشودن راه وحدت هرچه گسترده تر، و یکپارچگی صفوف نیروهای آزادیخواه ترکمن با هدف مبارزه مشترک در راه تحقق آرمان های فرهنگی و سیاسی خلق ستمدیده مان به طوری جدی آغاز و همچنان ادامه داشت.

با توجه به نظرات اکثریت قریب به اتفاق فعالین کانون مبنی بر اینکه: بحث، تبادل نظر، و همفکری در رابطه با ضرورت تشکیل "شورای موقت هماهنگی" - در حد کفایت، در شکل های گوناگون صورت گرفته و زمان آن فرارسیده است که این تلاش ها به ثمر بنشینند و فعالیت کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن متناسب با وضعیت امروزی ایران و جهان، با کیفیتی نوین و در سطحی فراتر از گذشته تداوم یابد تا قادر گردد به نیازهای کنونی جنبش ملی - دمکراتیک این خلق پاسخ دهد، و با توجه به این واقعیت امید آفرین که، اگر چنان بستر سالم و دمکراتیکی فراهم گردد تا براساس آن تمامی نیروهای ملی و دمکرات ترکمن فرصت یابند صرف نظر از تفاوت سلیقه و نظر در این یا آن مورد، یا تکیه بر مشترکات اساسی موجود فی مابین گرد هم آیند و هر یک به سهم خود در جهت حل مسائل موجود مسئولانه تلاش ورزند، در مجموعه این نیرو آنچهان ظرفیت، توان، و زمینه های تفاهم وجود

دارد تا قادر گردد خود بر مشکلات خویش و موانع ایجاد شده غلبه نماید، و به دور از هرگونه وابستگی به این یا آن جریان سیاسی و غیره - به عنوان بخشی از نیروی جنبش سراسری مردم ایران در راه تحقق آرمان دیرینه خلق ستمدیده ترکمن مبارزه ای اصولی و سالم را پیش ببرد، و با تاکید بر این واقعیت که در شرایط بغرنج کنونی، جنبش نوین خلق ما وظایفی بس بزرگ و تاریخی بر عهده

زمان آن فرا رسیده است که فعالیت "کانون" متناسب با وضعیت امروزی ایران و جهان، با کیفیتی نوین و در سطحی فراتر از گذشته تداوم یابد، تا قادر گردد به نیازهای جنبش کنونی جنبش ملی - دموکراتیک خلق ترکمن پاسخ دهد.

تمامی نیروهای مسئول و آزاداندیش ترکمن قرار داده است. انجام ظفرمندان این وظایف در گرو همفکری، همدلی، و مبارزه مشترک تمامی ما می باشد، "اجلاس عمومی فعالین کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن" با شرکت نمایندگان آن از کشورهای مختلف در روزهای ۲۷/۲۶/۲۵ فروردین سال ۱۳۶۹ شمسی، مطابق با روزهای ۱۵/۱۴/۱۳ آوریل سال ۱۹۹۰ میلادی برگزار گردید. اجلاس پس از سه روز

بحث و تبادل نظر حول محورهای اصلی زیر و با تصویب قرارهایی که مشروح آن ضمیمه این گزارش می باشد، ضمن ابراز خرسندی از شرکت فعال و توأم با احساس مسئولیت عمیق حاضرین در کلیه بحث ها که در فضائی پرتفاهم، امیدبخش، و بسیار سازنده برگزار گردید، و با تاکید ویژه بر این نکته اساسی که قالب های کهنه باید به زباله دان تاریخ سپرده شوند و دمکراسی به مفهوم امروزی با تلاش مشترک تمامی نیروهای آزاده و ترقیخواه ترکمن جوهر اصلی حیات درونی "کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن" را تشکیل دهد، و با ابراز امید فراوان به اینکه همه ما از کوره این آزمون پر مشقت اما بزرگ و تاریخی پیروز به درآئیم و در پیشگاه مردم و خلق خویش سربلند باشیم، به کار خود پایان داد.

محورهای اصلی بحث های اجلاس

- ۱- تعریف "کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن"
- ۲- "شورای موقت هماهنگی کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن" و وظایف آن
- ۳- چارچوب کلی سیاست شورای موقت هماهنگی در رابطه با جریان های دیگر ایرانی و سایر محافل، شخصیت ها و افرادی که در ارتباط با جنبش ملی - دمکراتیک خلق ترکمن فعالیت می نمایند.

بقیه در صفحه ۸

پیش به سوی کنفرانس سراسری

مشروح قرارهای اجلاس فروردین ۱۳۶۹ فعالین فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن در خارج از کشور

دنباله صفحه ۷

سراسری کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن، به مثابه تبلور اراده و خرد مجموعه نیروهای آزاده و ترقیخواه ترکمن و عالی ترین ارگان صلاحیت دار جهت تصمیم گیری در مورد اساسی ترین مسائل کانون، و همچنین اصولی ترین وسیله برای پیشبرد امور جاری تا تشکیل این کنفرانس می باشد، تشکیل " شورای موقت هماهنگی کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن " را وظیفه عاجل و ضرورتی اجتناب ناپذیر می داند. بر این اساس اعلام می دارد:

الف - انتخاباتی که در این رابطه آغاز شده ولی به دلیل بروز برخی موانع و مشکلات، و کارشکنی های غیرمسئولانه در نیمه راه متوقف گردیده بود دوباره به جریان افتد.

ب - اجلاس، کمیسیونی سراسری جهت جمع آوری آراء باقیمانده و اعلام

شخصیت های مترقی ایرانی و خارجی استقبال می نمایند.

۲- در مورد شورای موقت هماهنگی کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن و وظایف آن

اجلاس در پاسخ به این سوال اساسی که بر پایه تعریف کانون با توجه به روند پرفراز و نشیب گذشته و وضعیت امیدوار کننده موجود که محصول تلاش خستگی ناپذیر، صادقانه، و توأم با احساس مسئولیت عمیق اکثریت قریب به اتفاق فعالین کانون در خارج کشور می باشد، جهت حرکت سازنده به سوی تشکیل کنفرانس سراسری و تعیین شورای رهبری کانون که اکنون به مثابه وظیفه ای تاریخی و ضرورتی حیاتی پیششاری

۱- در مورد تعریف کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن

از آنجایی که تاکنون، چه در دوره اسارت کانون در چارچوب سیاست های فرصت طلبانه و سطله جویانه سازمان اکثریت، و چه در دوران پس از آن، هیچ تعریف مشخصی از " کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن " ارائه نگردیده است تا بر اساس آن چارچوب های لااقل کلی و خط و مشی و سیاست های کانون معین گردد، اجلاس ضمن تاکید بر ضرورت این تعریف و پس از بحث های مشروح روی این مساله، تعریف زیر را به عنوان کارپایه " شورای موقت هماهنگی ... " تا تشکیل کنفرانس سراسری با شرکت حتی الامکان نمایندگان تمامی نیروهای مترقی ترکمن، به اتفاق آراء به تصویب

کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن، به مثابه تبلور جنبش نوین این خلق، نهادیست مستقل، ملی، دموکراتیک و فراگیرنده تمامی نیروهای آزاده و ترقی خواه ترکمن، که در راه تحقق آرمان های فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن و در چارچوب شعار "دموکراسی برای ایران، حق تعیین سرنوشت برای خلق ترکمن" مبارزه می کنند.

نتیجه قطعی انتخابات تعیین می نماید. این کمیسیون موظف است تا پایان اردیبهشت ماه سال جاری آراء باقیمانده را جمع آوری و پس از قرائت آراء نتیجه قطعی انتخابات را یکجا اعلام نماید.

پ - وظیفه محوری، عمده، و اصلی " شورای موقت هماهنگی کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن " تلاش پیگیر و مسئولانه در جهت تدارک و برگزاری کنفرانس سراسری کانون با شرکت نمایندگان تمام نیروهای آزاده و ترقیخواه ترکمن به عنوان عالی ترین ارگان نیصلاح برای تصمیم گیری در مورد مسائل اساسی کانون می باشد.

بقیه در صفحه ۹

تمامی نیروهای ملی، دمکرات، و دلسوز خلق ترکمن قرار دارد، و برای پیشبرد امور جاری به شکل اصولی تا تشکیل این کنفرانس چه باید کرد، و چه اهم هائی را به کار گرفت تا راه برای تامین وحدت هرچه گسترده تر و یکپارچگی صفوف این نیروها هموار گردد. پس از بحث های لازم در این رابطه و با در نظر گرفتن نظرات و پیشنهادات آن دسته از فعالین که به دلایلی نتوانسته بودند در اجلاس حضور یابند و پیشنهادات خود را کتبا به اجلاس ارسال نموده بودند، قرار زیر را به اتفاق آراء به تصویب رساند:

اجلاس با تاکید بر این نکته محوری که شورای موقت هماهنگی مناسب ترین اهم برای تدارک و برگزاری کنفرانس

رسانید:

کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن " به مثابه تبلور جنبش نوین این خلق، نهادیست مستقل، ملی، دموکراتیک، و فراگیرنده تمامی نیروهای آزاده و ترقیخواه ترکمن، که در راه تحقق آرمان های فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن و در چارچوب شعار "دموکراسی برای ایران و حق تعیین سرنوشت برای خلق ترکمن" مبارزه می کند.

کانون از حقوق دموکراتیک سایر خلق های ساکن منطقه ترکمن صحرائی ایران حمایت می کند.

این کانون در راه تحقق اهداف خود از همکاری متقابل و برابر حقوق با همه احزاب، سازمان ها، انجمن ها و

مشروح قرارهای ...

علاوه بر این شورا موظف است تا تعیین تکلیف نهائی کانون توسط کنفرانس یادشده، جهت پیشبرد اصولی و سازمان یافته امور جاری بر اساس چارچوب های معین شده در این اجلاس و با در نظر گرفتن نظرات و پیشنهادات جدید فعالین کانون اقدامات لازم و مقتضی را انجام دهد.

۲- در راستای تحقق اهداف یادشده در بالا، اجلاس چارچوب های زیر را به عنوان محدوده برنامه کار و سیاست های شورای موقت هماهنگی تا تشکیل کنفرانس سراسری به تصویب رساند.

الف - با توجه به فضای امیدوارکننده و زمینه های جدی تفاهم موجود بین نیروهای آزاده و ترقیخواه ترکمن، تلاش

دنباله صفحه ۸

این مسله انجام یافته است عمدتاً در سطح محدودی صورت گرفته و جمعبند برخوردها نتوانسته است به عنوان تبلور نظرات مجموعه فعالین و سایر نیروهای ملی و دمکرات ترکمن تلقی گردد و نیروی لازم و کافی را پیرامون خود گرد آورد. در وضعیت کنونی اقدام لازم و جدی جهت جاری ساختن بحث های نظری به صورت سازمانیافته و سراسری در رابطه با مساله ملی به طور اعم، و مسائل فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن ایران به طور اخص، حول محور کانون فرهنگی و سیاسی این خلق و ایجاد فضائی سالم و دمکراتیک برای برخورد اصولی و سازنده نظرات کلیه فعالین کانون و سایر نیروهای مترقی ترکمن، و استفاده

قدرت خلق، نشریه کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن با کیفیت بیوی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. لذا اقدام جهت انتشار هرچه سریع تر آن با توجه به اینکه تکلیف نهائی این نشریه را کنفرانس سراسری تعیین خواهد نمود، ضرورت اجتناب ناپذیر می باشد.

ج - ایجاد بنیه مالی برای کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن جهت تامین هزینه های جاری و کمک به خانواده های شهدا و زندانیان سیاسی امری حیاتی می باشد که اساس آن را کمک های مالی مستمر فعالین کانون و سایر نیروهای دلسوز و ترقیخواه ترکمن، و فروش کتب، نشریات و نوارهای کانون تشکیل می دهد. کوشش در جهت یافتن کانال ها و امکانات مالی دیگر به شکل اصولی و بکارگیری مکانیزم های مناسب

با توجه موکد به این واقعیت که جنبش ملی - دموکراتیک خلق ترکمن ایران بخشی از جنبش سراسری میهنمان بوده و سرنوشت این خلق پیوندی ناگسستنی با سرنوشت سایر مردم کشورمان، به ویژه خلق های تحت ستم ایران دارد، تلاش در جهت ارتباط با احزاب، سازمان ها، انجمن ها، محافل و شخصیت های عدالت جو و ترقی خواه ایرانی، علی الخصوص نمایندگان سیاسی، فرهنگی و شخصیت های مترقی خلق های تحت ستم ایران به منظور همکاری متقابل، اتحاد عمل در عرصه های مختلف امری بسیار ضروری است.

در این رابطه از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

چ - تا تشکیل کنفرانس سراسری کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن، موضوعگیری های سیاسی در رابطه با مسائل مهم و رویدادهای عمده داخلی و خارجی برعهده شورای موقت هماهنگی این کانون می باشد.

ح - به منظور رعایت هرچه بیشتر اصول و موازین دمکراسی و استفاده از خرد جمعی وسیعتر به طور پیوسته، شورای موقت هماهنگی کانون، مشروح بحث ها، پیشنهادات، و تصمیمات متخذه در جلسات خودرا حداکثر تا پانزده روز پس از هر نشست برای مطالعه و اظهارنظر در اختیار کلیه فعالین کانون قرار می دهد.

کمیسیون تنظیم گزارش

اصولی از دانش، تجربیات و نظرات پیشروان سایر خلق های ایران وظیفه ای عاجل می باشد.

پ - با توجه موکد به این واقعیت که جنبش ملی - دمکراتیک خلق ترکمن ایران بخشی از جنبش سراسری میهنمان بوده و سرنوشت این خلق پیوندی ناگسستنی با سرنوشت سایر مردم کشورمان، به ویژه خلق های تحت ستم ایران دارد، تلاش در جهت ارتباط با احزاب، سازمان ها، انجمن ها، محافل و شخصیت های عدالتجو و ترقیخواه ایرانی علی الخصوص نمایندگان سیاسی، فرهنگی و شخصیت های مترقی خلق های تحت ستم ایران به منظور همکاری متقابل و اتحاد عمل در عرصه های مختلف امری بسیار ضروری می باشد.

ت - ادامه انتشار ایل گویجی -

پیگیر و مسئولانه جهت تماس و گسترش زمینه های تفاهم، و همکاری با کلیه این نیروها، اعم از جریان، محفل، انجمن، شخصیت ها و افرادی که به هر نحو در ارتباط با جنبش ملی - دمکراتیک و مسائل فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن فعالیت می نمایند و یا علاقمند به کار در این رابطه بوده و برای این خلق صادقانه دل می سوزانند، به منظور تدارک و برگزاری هرچه دمکراتیک تر کنفرانس سراسری کانون وظیفه ای تحطی ناذیر و ضرورتی غیرقابل اجتناب می باشد.

ب - با توجه به اینکه تلاش جهت دستیابی به برنامه علمی، اصولی و عملی برای کانون مساله ای بسیار با اهمیت می باشد، ولی تاکنون در این رابطه هیچگونه سازماندهی سراسری صورت نگرفته و بحث هایی که تا به امروز در ارتباط با

پیش به سوی کنفرانس سراسری

ایل گویجی در گذر...

دنباله صفحه ۶

بوروکراتیک و سلطه جویانه خویش ، آنجا که از جذب نیروهای ترکمن مخالف خویش ناامید می گردد به مانع تراشی تدریجی در برابر چاپ نشریه روی آورده و در تدارم که چاپ آنرا نه به لحاظ مالی و نه نظری مصلحت تشخیص نمی دهد ، به قطع کامل آن همت می گذارد. البته طرح این مسئله نباید این ذهنیت را تداعی نماید که دستیاری ما به مواضع جدید و بررسی روند و بیان علل قطع چاپ نشریه صرفا بواسطه امتناع سازمان اکثریت از گذاردن امکانات فنی در اختیار ما صورت گرفته است . این امر قبل از همه با تحول و تکامل دیدگاههای نظری و بینشی اکثریت نیروهای ترکمن پیرامون مسئله ملی و سرنوشت آتی جنبش خلق ترکمن مربوط می باشد. موانع تراشی سازمان اکثریت در چاپ نشریه ، پروسه بریدن کامل از دستگاه نظری و عملی بوروکراتیک و فرصت طلبانه سازمان اکثریت و باور به هویت مستقل و نوین بخشیدن به کانون را در میان نیروهای ترکمن تسریع نمود.

با وجود همه این حقایق و فاکت ها که امروز دیگر بر کسی پوشیده نیست و در شرایطی که امروز دیگر مشکل بتوان چشم انداز امیدوار کننده ای را برای نگرش حاکم بر سازمان اکثریت انتظار داشت ، متأسفانه برخی نیروهای ترکمن غرق در توهمات دون کیشوتی خویش هنوز هم بدان دل بسته و انتظار معجزه از نگرش حاکم بر سازمان اکثریت را دارند. اما حقایق امروز بصراحت گویای این امر است که نمی توان تجارب آزموده را دوباره آزمود. باید که تجارب گذشته را فرا گرفت و در برخورد نسبت بدان صادق و شجاع بود. بدون چنین برخوردی حتی اگر خطا بودن سیاست های گذشته نیز پذیرفته شوند، دیدگاهها ، پیش فرض ها و روشهای تحلیل گذشته ادامه یافته و در پیچ دیگری از تاریخ تمام تلاش ها را دوبار و چندبار بر باد می دهد و نتایج فاجعه بار خود را از نو و بشکلی دردناک تر و نابخشودنی تر پدید می آورد.

به زعم ما وقتی از تجارب گذشته سخن بمان می آید باید آن چیزی در صدر وظایف قرار گیرد که پژوهش در آزمون گذشته تصویر روشن آنچه را که به انجام آن موفق نگشته ایم ، بعنوان آموزش عملی جنبش در پیش رویمان بگذارد . فعالیت امروز ما باید گره گاههایی را پیشروی خود بگشاید که در دوران قبل و با اتخاذ سیاست های راست روانه و چپ

کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن در دوران نوین حیات خویش به سهم خود تلاش خواهد نمود که در این پیکار بشمار دوشادوش سایر نیروهای مترقی و ملی و دمکرات ترکمن و با بهره گیری از دانش و خرد و تجربه نیروهای انقلابی و آزاده و ترقیخواه کشور و کاربست خلاق مجموعه دستاوردهای موجود ، در جهت پاسخ به این معضل مشارکت نماید. ما ایمان راسخ داریم که جنبش ملی - دمکراتیک خلق ترکمن بمثابه جزء لاینفک جنبش انقلابی کشورمان از آن توان و پتانسیل برخوردار است که بر مشکلات جاری فائق آمده و با خاتمه دادن به پراکندگی ها و سر درگمی های نیروهای متعهد و دلسوز به سرنوشت خلق ترکمن و سایر خلق های کشورمان ، در جهت تحقق دمکراسی در ایران و تعیین سرنوشت برای خود و سایر خلق های میهن مان ، به سهم خود گامهای عملی و موثری بردارد. امید آن داریم که در این گام تاریخی مساعدت و همکاری سایر نیروها ، احزاب و سازمانهای سیاسی و فرهنگی کشور و بخصوص جریانات و عناصر مسئول و متعهد در قبال سرنوشت خلق ترکمن را نیز به همراه داشته باشیم.

حقایق امروز بصراحت گویای این امر است که نمی توان تجارب آزموده را دوباره آزمود. باید که تجارب گذشته را فرا گرفت و در برخورد نسبت بدان صادق و شجاع بود.

جدی در تصحیح اشتباهات محسوب می گردد.

سخن کوتاه ، واقعیت های امروز مسائل متعددی را در برابر نیروهای ترکمن روشن ساخته است و اگر تا دیروز نیروهای ترکمن عضو سازمان اکثریت لجاجته از سیاست های ملی آن در قبال نظراتی غیر حمایت می نمودند، آن را می توان تنها و تنها در چارچوب تفکرات کهنه و دکماتیک سابق مورد ارزیابی و قضاوت قرار داد و اگر امروز به اغترافات آشکار آن می پردازیم ، صرفا با اعتقاد به این امر است که بیان صریح خطاها و اشتباهات گذشته از علانم جدی صداقت و شجاعت و شروط انکارناپذیر دستیابی به حقیقت است .

امروز در برابر ما و تمامی نیروهای متعهد و دلسوز به سرنوشت آتی کشور مسائل لاینحل عدیده ای وجود دارد. باید که در پاسخ به این مسائل با احتراز از برخوردهای انحصارطلبانه و تنگ نظرانه ، منافع تاریخی خلق خویش را در صدر وظایف قرار داد. ایل گویجی نشریه

نگاهی کوتاه...

دنباله صفحه ۴

در حالیکه مردم داغ دیده و رنج برده میهن مان اینگونه در تظاهرات و اعتراضات پراکنده و خودبخودی نیرویش را به محک زده و توانش را در مقابله با استبداد و زورگویی می آزماید ، از سوی دیگر، وضعیت پراکنده و بحرانی اپوزیسیون انقلابی و تاثیرات نامحسوس آن بر اوضاع کشور، نقطه تاثر برانگیز و اسف باری است که می توان و باید در این بین اشاره نمود. امید است آغاز همکاری های اولیه چون صدور اعلامیه های مشترک و یافتن دیگر اشکال و زمینه های همکاری ، با تلاش روز افزون انقلابیون مسئول به اتحاد نیروهای انقلابی و آزادیخواه میهن در جبهه ای وسیع و دمکراتیک و برقراری نظامی دمکراتیک و عادلانه در جامعه منجر گردد.

فلکلور و پرخاسته از مردم ترکمن، با مردم

حماسه گوراوغلی از حماسه های جاودانی است که تحت عناوین مختلف در میان خلق های اوزبک، قزاق، آذربایجان، ارمنی، گرجی و دیگران از شهرت بسزایی برخوردار است. در تعبیر ترکمن ها، حماسه قهرمانانه گوراوغلی مشتمل بر ۵۰ بخش می باشد که هر یک از بخش های آن به اشکال گوناگون توسط باخشی ها اجرا می گردد. در این اثر حماسی، مبارزه خلقی آزاده در راه زندگی سعادت مند، آزادی و عدالت، بازتاب یافته است. گوراوغلی چون ترانه سرایی زبردست، همواره بر اوضاع سخت و دشوار چیره می شود، این خصیلت شکست ناپذیری، در عین حال شامل اسب و چهل تن از جوانمردان همراه او نیز می باشد.

در ضرب المثل های ترکمنی، هستی و اخلاق خلق ترکمن، عادات، روانشناسی، مناسبات خانوادگی پراتیک اجتماعی و دیگر جنبه های زندگی ترکمن ها بازتاب یافته است.

فصولی از این اثر حماسی در قرن ۱۲ میلادی، پدید آمد و بعدها با انعکاس آداب و رسوم و حیات معنوی و مادی خلق های آسیای میانه در آن، غنا بیشتری یافت. آثار فلکلوریک خلق ترکمن، با دخالت تخیلات خلق و الهام از واقعیات عینی غنی تر شد. در این باره می توان به افسانه "ابومسلم نامه" اشاره نمود. در این افسانه، سخن از ابومسلم به مثابه رهبر قیام کنندگان علیه خاندان بنی امیه در قرن هشتم میلادی در مرو می رود که در راه رهایی خلق از یوغ بندگی و اسارت اجتماعی می رزمید.

بقیه در صفحه ۱۲

است. حماسه ها و داستانها عمدتاً توسط باخشی ها و با همراهی ابزار موسیقی آنان (دوتار و غنچاق) اجرا می گردیدند. در بازگویی داستانها، شعر و نثر متناسباً جای خود را عوض می کنند. در نثر درباره حوادث و رفتار قهرمانان سخن رانده می شود در شعر احساس آنان بازگو می گردد. داستانهای خلق ترکمن به چند بخش تقسیم می شود: داستانهای حماسی قهرمانانه، داستانهای حماسی عشقی - قهرمانانه و داستانهای حماسی - عشقی تخیلی. در میان داستانهای خلق ترکمن، سلسله داستانهای حماسی طایفه اوغوز - ترکمن بنام "اوغوزنامه" متعلق به قرن ۱۲ - ۱۱ میلادی از برجستگی برخوردار است. این حماسه از اسطوره ها، افسانه ها و روایاتی درباره اولین پهلوانان اوغوز چون اوغوزخان و پسران طایفه او تشکیل شده است. در این اثر حماسی، آثار حماسی مستقلی چون "کتاب دده قورقوت"، "گوراوغلی" و "داستان یوسف و احمد" وارد می گردند. سلسله کامل "اوغوزنامه" عمدتاً در قرن ۱۴ - ۱۳ میلادی و بخش هایی از آن نیز در قرن ۱۶ - ۱۵ تنظیم گردید. قدیمی ترین بخش این کتاب یعنی "کتاب دده قورقوت" مشتمل بر ۱۲ بخش می باشد. قهرمانان این اثر حماسی، اوغوزها (اسلاف قدیمی ترکمن ها) هستند. در این اثر، دده قورقوت، ریش سفید قابل احترام و نماینده دربار اوغوزها است که به لحاظ دانایی و دلروییهای قهرمانانه خویش شهرت دارد. احتمالاً این حماسه در قرن دهم میلادی پدید آمده و تنظیم نهایی آن در قرن ۱۵ - ۱۴ به اتمام رسیده است. متن کامل آن برای اولین بار به سال ۱۳۲۴ هجری (۱۶ - ۱۹۱۵ میلادی) در استانبول به چاپ رسیده و فصولی از آن در سال های (۴۶ - ۱۹۴۰) در مجله "ادبیات شوروی" به نشر در آمد.

فلکلور همراه همیشگی خلق ترکمن بشمار می آید. فلکلور، تاریخ و هستی این خلق را انعکاس داده و بر عظمت انسان و از خودگذشتگی و مردانگی، وفاداری، درستی، ایمان به عشق، کاردوستی و نیکی صحنه گذارده و ترسویی و خیانت و مفت خوری را مورد سرزنش قرار داده است. فلکلور یکی از سرچشمه های رشد ادبیات و هنر ترکمن ها بشمار می آید. قدیمی ترین آثار فلکلوریک خلق ترکمن، در آثار مولفین متعددی چون محمود کاشغری که اشعار، ترانه ها و ضرب المثل ها و چیستانهای این خلق در کتاب وی موسوم به "دیوان لغت ترک" جمع آوری گردیده، بازتاب یافته است.

فلکلور خلق ترکمن به لحاظ وجود افسانه هایی که درباره منشأ عناوین این یا آن محل جغرافیایی سخن می گوید، از مضمون غنی ای برخوردار است.

آثار فلکلوریک خلق ترکمن، عمدتاً توسط باخشی هایی که خود به خلق داستانها می پرداختند، مورد اشاعه و ترویج قرار می گرفت. فلکلور خلق ترکمن را می توان به مکاتب غزلی - حماسی و غزلی تفکیک نمود.

۱- مکتب غزلی-حماسی
این مکتب شامل حماسه، داستان، حکایت، افسانه و روایت می باشد.

الف-حماسه، داستان
از کهن ترین فلکلورهای خلق ترکمن

اوقوگه ره ك

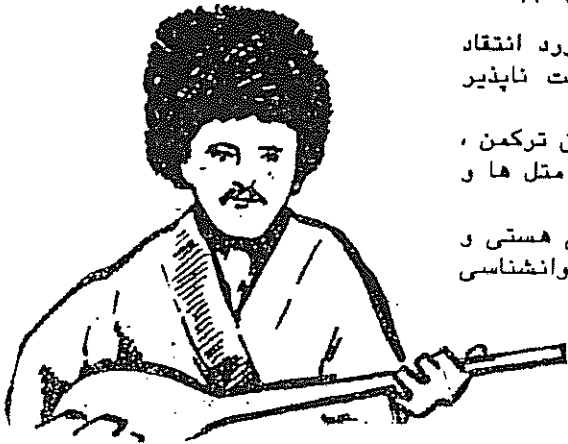
خاط گه ره ك

تورکمنچه

مکتب گ ره ك

فلکلور خلق ترکمن...

دنباله صفحه ۱۲

این اثر با حوادث قهرمانانه، تخیلی، پرماجرا نگاشته شده است.

ب - افسانه ها ، روایات ، لطایف و حکایات

آنان مکاتب نثرگونه فلکلور خلق ترکمن را تشکیل می دهند. حکایات از مکتب های نثرگونه قدیمی هستند که بر پایه تخیلات و یا پدیده های واقعی استوار می باشند. مضامین عمده حکایات را آثار تخیلی - جادویی و طنزآمیز و حکایاتی درباره زندگی تشکیل می دهند. کهن ترین حکایات درباره حیوانات نگاشته شده اند.

حیوانات در این گونه آثار ، مناسبات اجتماعی ، عقاید خرافی و اخلاق مورد تمسخر و بیگانه با مردم را بازتاب می دهند. حکایات مبتنی بر زندگی که بر پایه واقعیت استوارند ، بی عدالتی و بیرحمی را مورد سرزنش قرار داده و پیروزی خیر را بر شر و راستی را بر دروغ مورد ستایش قرار می دهند.

حکایات تخیلی مانند "محمدجان" ، بر حوادث استثنایی استوارند. آنان با جادوگری پیوند داشته و آمال و افکار و ایده آل های زیبایی شناسی خلق ترکمن را بازتاب می دهند. قهرمانان این حکایت از نیروی ماوراء الطبیعه و از نکارت و تیزهوشی غیرمادی برخوردارند. در حکایات طنزآمیز ، شیخ ها و صوفی ها و ملاها و ثروتمندان و هیات حاکمه که در تقابل با جسارت و چالاکی قهرمانان برخاسته از میان خلق قرار دارند، مورد استهزاء قرار می گیرند. حکایت یارتی غولاق از این دست آثار بشمار می آید.

روایات ، توضیحات شفاهی مضامین تاریخی می باشند. فلکلور خلق ترکمن به لحاظ وجود افسانه هایی که درباره منشاء عناوین این یا آن محل جغرافیایی (قلعه اسکندر ، تپه خونین و غیره) سخن می گوید، از مضمون غنی ای برخوردار است. بخش دیگر افسانه ها با امر حوادث تاریخی و شخصیت های نامدار پیوند دارد. گفته های بیشماری درباره علیشیر نوایی ، مختمقلی ، سیدی و دیگران وجود دارد. لطیفه بمثابة صحبت بذله گویانه کوتاهی که بر یک حادثه کمدی استوار است ، در میان مردم رواج زیادی دارد. بسیاری از لطایف خصلت شدید اجتماعی داشته ، اخلاق بیگانه با جامعه را به باد تمسخر گرفته و رفتارهای ناپسند را افشاء می سازند. بسیاری از لطایف با نام کمینه که روحانیون مرتجع را به زیر

شلاق کزکته و نواقص را مورد انتقاد قرار می دهد، پیوندی گسست ناپذیر دارد.

در میان آثار فلکلوریک خلق ترکمن ، می توان به ضرب المثل ها ، مثل ها و چیستانها اشاره نمود.

در ضرب المثل ها ، بخوبی هستی و اخلاق خلق ترکمن و عادات و روانشناسی و مناسبات خانوادگی و پراتیک اجتماعی و کاری و دیگر جنبه های زندگی ترکمن ها بازتاب یافته است. دانشمندان تا بحال حدود ۴۵۰۰ ضرب المثل را جمع آوری کرده اند.

چیستانها ، آثار شعرگونه کوتاهی هستند که بر توصیفات کنایه آمیز از موضوعات و یا پدیده ها استوار بوده و می بایست آنان را حدس زد. چیستانها توانایی جمع بندی را رشد داده و کمک می کنند که میان پدیده ها رابطه برقرار شود. در آثار ادبی کلاسیک خلق ترکمن ، نمونه های فراوانی از چیستانها وجود دارد. (جواب پده ، سئوالات مختمقلی و پاسخ های دردی شاهیر و غیره از آن نمونه هستند).

۲- مکتب غزلی

ترانه های لاله (ترانه های دختران) ، ترانه های عروسی و کودکانه و طنزآمیز و هودی (لالایی) و رباعیات طنزآمیز و شیون و زاری در مکتب غزلی می گنجند.

الف- لاله (ترانه های دختران)

هر لاله شعری ۸ - ۷ بیتی است که در شکل رباعی توسط دختران و زنان جوان اجرا می گردد. لاله در اشکال "دوداق لاله" ، "انک لاله" ، "پوقوردوق لاله" و "ختمئل لاله" به اجرا در می آید.

ب - ترانه های عروسی

این ترانه های سنتی در مراسم عروسی در خانه عروس و داماد اجرا می گردند. در این ترانه ها شایستگی عروس و داماد مورد تحسین قرار گرفته و برای آنان مناسبات خانوادگی خوب و فرزندان سالم و غیره آرزو می شود. ترانه های عروسی در میان ترکمن ها تحت عناوین مختلفی چون "اوله ن" ، "اروله ن" ، "های اوله ن" ، "یار - یار" و "لیبران" سروده می شوند. این ترانه ها منابع فنا ناپذیر مطالعه هستی ، مردم شناسی و فرهنگ خلق

ترکمن می باشند. ترانه های عروسی خلق ترکمن بسیار ساده بوده و با قطعات هم آهنگ به طرز هنرمندانه ای شکل داده شده اند.

ج - هودی (لالایی)

هودی ، رباعیات کوتاهی است که توسط زنان در کنار گهواره کودک اجرا می گردد. قطعات آخر رباعیات به کلمات "هی یا - هی" و "هووا - هوو" ختم می گردند. هر یک از قطعات از مضامین مستقلی برخوردار بوده و به لحاظ مضمون می توان تشخیص داد که رباعی مذکور خطاب به چه کسی است (به پسر بچه و یا دختر بچه) ، و توسط چه کسی اجرا می گردد (مادر بزرگ یا مادر و یا خواهر). هودی با لطافت و عشق به کودک همراه بوده و در آن بهترین آرزوها برای کودک ابراز می گردد.

د- اغئلار ، مونجوغ آتدی ،

ساناواچلار ، یوماقلار ،

یانگئلتماچلار

از دیگر رباعیات سنتی خلق ترکمن ، رباعیاتی است که در هنگام بخاک سپردن نزدیکان و اقوام توسط زنان اجرا می گردد. (اغئلار). در این رباعیات ضمن ابراز نگرانی و اندوه بخاطر از دست دادن فرد نزدیک ، صفات نیک او مورد ستایش قرار می گیرند.

"مونجوغ آتدی" از رباعیات عاشقانه است که معمولاً در نوزاد توسط دختران اجرا می گردد. در این رباعیات ، دختران جوان آرزوهای خود را برای داشتن یک زندگی سعادتمند ابراز می دارند.

ساناواچلار ، یوماقلار ، یانگئلتماچلار ، بخصوص در میان کودکان بسیار رایج است. ساناواچلار اغلب با بازیهای کودکان بقیه در صفحه ۱۵

واطانئم ، سه نی

پوره ك ته لواس اده و ، گۆته رله ر سه ریم ،
گونگول آرزو ایلار واطانئم ، سه نی !
اتره ك ، گور گنه ن ، پوردوم - گه زه ن په ر له ریم ،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

سوغونلئ اومغالی ، چال غو چلی داغلار،
به له نت ده ن په ستینه آقان بولاغلار،
سو و و ق سولی ، نه ر چه مه نلی آلاغلار،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

میوه سی بی حساب ، باق چالی باغلار،
آوی بی ناهایات اولی آلاغلار،
یادا دوشه ر عاجاب دؤ ورنلی چاغلار،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

یالانگاچ هؤر لانماز موغان عنیشنا ،
پازئنا دو رلی اوت ، مالی باشئنا ،
پا یلاسئنا ره ر کیم چئقار داشئنا ،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

غز چ بیگیت له ر غاضات ارچین چئقار لار ،
سه ر دار لاری پایار یؤ لا باقارلار،
باتئزلاری غایتماز، غلابئقارلار،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

حایپ آبات ایل له ، به ر - بی بات بؤ لدی ،
دؤ ستلار غامگین بؤ لدی ، دشمن شات بؤ لدی ،
آیرئلئشدی ، آشنا - یارلار یات بؤ لدی ،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

گونگلو مینک آرمانی ، چه شمیم رؤ و شه نی ،
مه ن نه یلایین ، دوستلار ، اؤ نسنز بو جاهانی ،
گور ره ر میقام سه یدی ده بین جانانی ،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

له لیلی ، بو پور تدا عانیش یؤ ق ، هه وه س یؤق، هه ر کیم باشئنا غای ، به له نت بؤ ق ، په س - یؤق،

تؤ ی - تئ ماشا ، ماره که یؤ ق ، مه یلیس یؤ ق ،
گونگول آرزو ایلار ، واطانئم ، سه نی !

قرباندوردی ذیلی

ایلیم گونئم بولاسا ، ایئم گونئم دؤ غماسئن

نوارهای فرهنگی

کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن ، سری فیلم های سینمایی ، مستند ، کنسرت و آهنگ ها و ترانه های سنتی و جاز ترکمنی را بصورت نوارهای ویدئو و ضبط در معرض فروش علاقمندان قرار می دهد.

۱- نوارهای ویدئو

نوار شماره ۱- کلین (فیلم سینمایی) - تورکمن توپلاری ، عشق آباد ، آغثر یئللارئنگ بیگیت لری (فیلم های مستند) - کنسرت (گولف ، آنایف ، چاریف ، سخی جبار) .

نوار شماره ۲- کچ په له ک (فیلم سینمایی) - یوزوک ، که ته نی (فیلم های مستند) - جمالینگ داراختی (فیلم سینمایی) - خالق شاهیری (فیلم مستند) .
نوار شماره ۳- منطقه دره سی ، غایفی سیز آتابایف (فیلم های سینمایی) - مختومقلی ، ذلیلی (فیلم مستند) .

نوار شماره ۴- تئاتر : مختومقلی ، عیال باغشی
نوار شماره ۵- ایغنتلی ادیم (فیلم سینمایی) - تورکمن خالق فلکلوری (قارری قالا) .

نوار شماره ۶- کنسرت جدید آنناگل قوردوا - ترکمنستانئنگ سسی - کنسرت (قرباندری چنغ ، گل شیرین ، عوض گلدی تکایف ، آقئش ساپارف) .

نوار شماره ۷- تازه یئل (۱۹۸۸) - کنسرت دؤرت قلی دردیف - آتا ابلیف بیلن صؤحبت

نوار شماره ۸- گیزلین ایل چی (فیلم سینمایی) - تورکمن اوپون لاری ، موقاملار چشمه سی ، حالی حاقئندا روایت ، تودوک (فیلم های مستند) نوار شماره ۹- تئاتر : اینام هور ، میرات دار ، بلند شوید ! دادگاه تشکیل می شود.

نوار شماره ۱۰- تورکمن خالق فلکلوری (قارری قالا ، چه له کن) - ده گیش مه له ر .

نوار شماره ۱۱- کنسرت (کؤموش حضرتقلی او، آننا گل قوردوا، بابا مراد خمدامف ، آنسامبل دستان ، آتا گلدی غاریاغدیف ، آنسامبل گونش ، زینب خانلاروا) ،

۲- نوارهای ضبط

الف - از سری افسانه های خلق ترکمن (برای کودکان)

- ۱- بوز لئلا - آيازخان
- ۲- خدای بردی غورقاق - یارتی غولاق
- ۳- غوجا - گل جهان
- ۴- آلی باتئر - یتیم ابراهیم و غسغانچ دکانچی
- ۵- غاراجا باتئر - شاغال شعری - ایکی دوغان - غارری آتائئنگ وهییتی (۹۰ دقیقه) .

۶- یتیم غیز - اوچ دوغان - غارئنجالارئنگ باشدان که چیره نلری - پادشاه و اوچ آدام (۹۰ دقیقه) .

ب - نمایشنامه های رادیویی

- ۱- سؤیلی حالان
- ۲- چو وال باغشی (مختومقلی قارلیف حاقئندا)
- ۳- کل باغشی
- ۴- خومارالا - سالمانان بؤکده ره ن
- ۵- موقاملار چشمه سی
- ۶- نجپ اوغلان (۹۰ دقیقه)
- ۷- پورلی آقائئنگ یاتلاماسی ۱ و ۲
- ۸- غنچاقچی
- ۹- سخی باغشی حاقئندا خاطرالار ۱ و ۲
- ۱۰- دوتار بیلن صئوحبت
- ۱۱- دوتار دیلله ننده
- ۱۲- آینا حاقئندا روایت
- ۱۳- ویران باغشی

پ - آهنگ ها و ترانه های سنتی

- ۱- آلبوم سخی جبار ۷ - ۱ (نوار شماره ۵ ، ۹۰ دقیقه است)
- ۲- اوراز گلدی الیاسف (۹۰ دقیقه)
- ۳- مختومقلی قارلیف (۹۰ دقیقه)
- ۴- آننا بردی جؤ لگایف (ساز - غنچاق)
- ۵- مئلی تاج مرادف ۱ و ۲ (ساز - دوتار)
- ۶- جبارخان ساخاتف (ساز - دوتار)
- ۷- مانی غارایف
- ۸- پورلی ساریف (ساز - دوتار)
- ۹- خانگلدی آننا مرادف (اجرای جدید)
- ۱۰- یاغمئر نورگلدیف (ساز - دوتار)
- ۱۱- نوریاغدی بایرامف - اوراز نپس دولت نظراف
- ۱۲- دؤرت قلی دردیف
- ۱۳- آق مراد چاریف (ساز - دوتار)
- ۱۴- اوراز ساریف (ساز - غنچاق)
- ۱۵- چاری تاج مداف (ساز - دوتار)
- ۱۶- یول آمان نوریف (ساز - دوتار)

ت - آهنگ ها و ترانه های جاز

- ۱- ترانه های جاز ۸ - ۱
- ۲- موزیک متن فیلم های ایغنتلی ادیم ، که چ په له ک (نوری حال محمداف)

قابل توجه علاقمندان

۱- قیمت هر نوار ویدئو معادل ۲۵ مارک ، ۱۵ دلار ، ۱۰۰ کرون و قیمت نوارهای ضبط ۶۰ دقیقه معادل ۵ مارک ، ۳ دلار ، ۲۰ کرون و نوار ۹۰ دقیقه معادل ۶ مارک ، ۴ دلار و ۲۵ کرون است .
۲- علاقمندان به خرید نوارها ، باید رسید و لیست نوارهای درخواستی خودرا به آدرس زیر ارسال نمایند:

NR . 13 0 8 4 8 E
1 0 0 0 BERLIN 120
POST LAGER KARTE

کانون فرهنگی و سیاسی خلق
ترکمن - بخش نوار و تبلیغات

فولکلور خلق ترکمن...

دنباله صفحه ۱۲

همراه است . بدین معنی که در یازبهای کودکان ، یکی از آنان با بیان کلماتی آهنگین جذابیت ویژه ای را به بازی می بخشد . (بازیهای آوالاما - دؤوه له مه و آی ته ره ک - گون ته ره ک در میان کودکان ترکمن و بازی اتل متل توتوله در میان کودکان فارس زبان از جمله این بازیهاست . م) در حال حاضر آثار فولکلوریک خلق ترکمن از رشد قابل ملاحظه ای برخوردار گردیده است . ضرب المثل ها ، چیستانها ، ترانه های عروسی و کودکان و حکایات و رباعیات جدیدی خلق گردیده اند . این آثار فولکلوریک همواره رابطه خویش را با اوضاع عینی و چگونگی زیست مردم حفظ کرده و بیانگر هستی و نحوه زیست و آمال و آرزوهای مردم ترکمن در مقاطع مختلف بوده است . آثار فولکلوریک خلق ترکمن همواره همراه نزدیک و جداناپذیر ترکمن ها در شرایط سخت و خوب زندگی آنان بوده است .

ترجمه از : الف - ایللی

نوارهای فروششی...

دنباله صفحه ۱۴

۳- آندانفردی آندانف (۹۰ دقیقه)
۴- ترانه های ترکمنی (ایران) - آهنگ ها از وجدانی
۵- آهنگ های معاصر ترکمنی
۶- آتئاگل قوردوا (۹۰ دقیقه)
۷- گل شیرین آلچانوا
۸- بی بی ولرادوا
۹- عوض گلدی تکایف
ج - گزیده اشعار و سخنان کریم قربان نیسپف با صدای خود .

چ - تورکمن حالق فلکلوری (لاله ، هودی ، ...)

ح - گلچین آثار باخشی ها و نوازندگان خلق ترکمن

گلچین ترانه های سنتی ۱
(ساختی جبار - اوراز گلدی الیاسف - مانی ، غارایف - خانگلدی - آتئامرادف - اوراز نیس دولت نظراف) .

گلچین ترانه های سنتی ۲
(ساختی جبار - اوراز گلدی الیاسف - دؤرت قلی دردیف - نوریاغدی بایرامف - مختومقلی قارلیف)

گلچین ترانه های سنتی ۳
(مختومقلی قارلیف - نوریاغدی بایرامف - خانگلدی - آتئامرادف - مانی غارایف - سید محمد خوجایف)

گلچین سازهای ترکمنی ۱
(منللی تاج مرادف - آق مراد چاریف - پورلی ساریف - جو لکایف - جبار خان ساختف)

گلچین سازهای ترکمنی ۲
(جبار خان ساختف - اوراز ساریف - چاری تاج مداف - آتئاسید (منللی) آتئا مرادف - یول آمان نوریمف)

گلچین سازهای ترکمنی ۳
(یاغمئر نورگلدیف - آق مراد چاریف - چاری تاج مداف - پورلی ساریف - آتئاسید (منللی) آتئا مرادف - منللی تاج مرادف)

گلچین ترانه های جاز ۱
(آندانف - گل شیرین - قوردوا - بی بی ولرادوا - تکایف - لیل شادردیوا) .

گلچین ترانه های جاز ۲
(ولرادوا - قوردوا - تکایف - گل شیرین - آندانف - شادردیوا) .

خوانندگان گرامی !

ایل گویجی بمنظور انعکاس عقاید، نظرات و پیشنهادات شما در راستای پاسخ به مسائل و نیازهای کنونی جنبش ملی دمکراتیک خلق ترکمن، از شماره آتی صفحاتی را تحت عنوان " صفحه خوانندگان " اختصاص می دهد. لذا از تمامی روشنفکران متعهد و صاحب نظر ایرانی، بویژه نیروهای ملی، دمکرات و دلسوز خلق ترکمن دعوت می نماید با ارسال مطالب خویش در این زمینه، نشریه کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن را هرچه پربارتر نمایند!

بدیهیست که که کلیه مطالب ارسالی در این رابطه با ذکر نام نویسنده و بدون هیچگونه تغییر و یا اظهارنظر از سوی هیئت تحریریه در این نشریه درج خواهد گردید.

لازم به یادآوریست که مسئولیت مربوط به شکل و مضمون مطالب مندرج در این صفحات بعهده نویسنده آن خواهد بود.

هیئت تحریریه ایل گویجی

اطلاعیه

جهت اطلاع علاقمندان
به موسیقی ترکمنی

گروه موسیقی دولت محمد آزادی - گنبد که در جشنواره دهه فجر سال پیش جایزه ویژه هیات داوران را بخود اختصاص داد، قرار است جهت شرکت در فستیوال جهانی موسیقی یونان به این کشور اعزام گردد. این موسیقی در شهر لنگادا و به مدت ۱۰ روز از ۲۸ - ۱۸ اوت برگزار می گردد.

لازم به ذکر است که گروه مزبور امسال برای چهارمین سال پیاپی است که مقام نخست را در این جشنواره احراز می نماید.

نوارهای فروشی

کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن سری فیلم های سینمایی، مستند، کنسرت، آهنگ ها و ترانه های سنتی و جاز ترکمنی را به صورت نوارهای ویدئو و ضبط در معرض فروش علاقمندان قرار می دهد.

در صفحه ۱۴

آدرس ایل گویجی

NR. 130848E
1000 BERLIN 120
POST LAGER
KARTE
W.- GERMANY

با ما همکاری کنید !

روشنفکران متعهد و نیروهای ملی و دمکرات
خلق ترکمن !

ایل گویجی، بازتاب ندای حق طلبانه خلق ترکمن، نشریه شماست. در جهت غنا بخشیدن به این نشریه و انعکاس هرچه وسیعتر و دقیقتر مسائل و رویدادهای ترکمن صحرا، نوشته جات، گزارشات اخبار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی مربوط به ترکمن صحرا را برای ما ارسال نمائید.

هیئت تحریریه ایل گویجی

با کمک های مالی خود کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن
را در انجام وظایف انقلابی یاری دهید.